

Kõrgem Kunstikool Pallas
Tekstiiliosakond

Gobelään „Hilisõhtune kohvipaus“

Lõputöö

Yuuki Vähi

Juhendaja: professor Aet Ollisaar

Tartu 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. PÄEVIK. MAAILMADE SEGUNEMINE JA ISOLATSIOON	5
2. TÖÖPROTSESS.....	29
2.1 Ideest kavandini	29
2.2 Kavand ja tööjoonis	30
2.3 Eeltööd ja materjalide valik	31
2.4 Tehnilised valikud	32
2.5 Viimistlemine	33
2.6 Kirjalik osa	33
KOKKUVÕTE	34
SUMMARY: WOVVN TAPESTRY „LATE EVENING COFFEEBREAK“	36
KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU.....	37
LISAD LISA 1.	40
LISA 2.	41
LISA 3.	42
LISA 4.	43

SISSEJUHATUS

Ma olen kohvisõitlane. Ja ma olen nii väsinud, et õhtune kohvitamine on normaalsuseks muutunud. Hommikune kohv on uue, värsket päeva algus, kus seatakse eesmärged ja kogutakse energiat tegutsemiseks. Minu arvates hilisõhtune kohv on kujutelmade, mingis teises subjektiivses ajas kulgemise ja antireaalsuse segunemine reaalsusega. Koht, aeg, kuhu saab põgeneda reaalsuse eest, või lihtsalt iseendaga aru pidada, mida ja kuidas järgmiseks teha. Võibolla ei ole selleks kohvi vaja juua, et kaks maailma sassi läheks, kuid kujundina või ettekäändena on see sobiv. Kõige geniaalsemad mõtted tekivad just õhtul, kui vaim on väsinud ja ei jõua enam mõtteid piirata ja suunata. Hilisõhtused kohvipausid, kus tehtud asju või päevasündmusi analüüsida, rahun, sellest kõigest eemal olles, võivad näidata asju teises valguses.

Mõeldes, mida lõputööks teha, tundus, et võiks kokku võtta neli õpingute aastat, selle, millised need aastad on olnud. Ja need on olnud kohati hullumeelsed, kohati väsitavad, palju erinevaid projekte, kuid see kõik on olnud mingil määral seostatud. Ja kohvijoomist on ka üksjagu olnud. Olen kohvisõitlane juba kaua, kuid nüüd olen hakanud ka õhtuti kohvi jooma. Kell seitse söön lapsega õhtust ja joon tavaliselt kaks kohvi. Hästi koomiline oli mulle endale, kui ühel õhtul laps ütles, et „emme, palun, kas sa võiksid kohvi teha, mul on närvid nii läbi. Mingi poiss jälle kisas lasteaias terve päeva“. Muidugi tegin talle siis viljakohvi, ei ole see laste elu ka kerge. Kuid ennast pani natuke mõtlema, kas ma tõesti joon nii palju ja kogu aeg kohvi. Kohvijoomine oli kujunenud mingiks normiks ja õhtune või lausa öine kohvijoomine on normaalsuseks muutunud ilma, et ma seda ise oleksin tähele pannud.

Tahtsin ennast lõputööga proovile panna. Lõputöö peaks justkui mingit pingutust nõudma, mõtlesin. Eelmisel aastal kodus gobelääni. Ise ei teinud isegi kavandit. Väga ilus tuli. Nii ilus, et oleks tahtnud teise veel kududa. Kuid seekord oma kavandi järgi.

“Alice Imedemaal” Irvikkassi loogika kohaselt võiks öelda, et kui sa ei tea, kuhu sa jõuda tahad, siis pole ka oluline, kuhu suunas sa liigud. Kõik oleneb sellest, kuidas või kui hästi suudad millegi ära põhjendada.

Mul on juba sügisest saati kerge depressioon, sest ma ei tea, mida eluga peale kooli edasi teha. Seega polnud mulle ka oluline, mida lõputööks teha. Gobelään oli üks võimalustest, mida võiksin lõputööks teha. Kuna eelmisel aastal ma ise kavandit ei teinud,

siis tundus hea mõttena end proovile panna, kas ette antud ajalimiidis suudan või oskan mängida, et olen tekstiilikunstnik.

Peale eelmise aasta gobelääni kudumist tekkis mõte õndsast mõttetusest. Kui gobelään kootud sai (Lisa 1), ei olnud see väga suur, aga töömaht oli. Sellest tekkinud tunne oli pigem positiivne, õnnis mõttetus. Töö kaitsmisel oli ääretult tore kuulda, kuidas keegi vaatas gobelääni ja meenutas, kuidas temagi vanavanemate kodus oli palju maale, keegi kujutas ette luiki seal järve peal ujumas. Mina olin enda poolt kõik andnud, mis mul anda oli. Ja siis see mõttetus ja hilisõhtune kohvitamine tundusid õigustatud. See mõttetus oli täitsa talutav. Nii tekkis idee, et tahaks selle õndsas mõttetuse enda kuidagi pildikeelde tõlkida. Tahaks selle tunde enda, need mõttetuna näivad kohvid ja uitmõtted kinni püüda ja gobelääniks tagasi kududa.

Tahan oma töös edasi anda seda staadiumi, kus keha enam ei jõua ja ei taha, kuid vaim loob illusioone. Loob illusioone sellest, et veel on jõudu ja vajadust ja tahet midagi teha.

Kui kõik kohv on joodud ja töö on valmis, tuleb õnnis mõttetus. Hingad selle mõttetuse õndsuse alla, jood ühe kohvi ja liigud järgmise töö juurde. Eelmise gobelääni teemana juurdlesin selle üle, mis on kunst ja mis on lihtsalt meisterlik käsitöö. Seekord tahtsin juurelda selle üle, või avada seda, mida kunstnik mõtleb, või kust ideed tulevad, või kui loogiline või ebaloogiline kõik see mõtlemine üldse on.

Kõik töös kasutatud fotod on autori fotod, kui ei ole märgitud teisiti.

1. PÄEVIK. MAAILMADE SEGUNEMINE JA ISOLATSIOON

Juhuslikult minu lõputöö ajal oli viirusepuhang, mille tõttu kehtestati erinevaid piiranguid, mis ka minu töö tegemist mõjutasid. Kuigi hilisõhtune kohvipaus on küll seotud võibolla natuke töönarkomaania fenomeniga, siis paljuski on see seotud ka hetkeolukorraga. Mõtlen sellest kas tahtlikult või alateadlikult, mis ja kuidas käsil olevat tööd teostada. Elu keerleb ikka elu enese ümber ja kohvilaua mõtted reaalsuse ümber. Tingituna mõningasest väsimusest ja ületöötamisest võib muidugi juhtuda, et hilisõhtused kohvilaua mõtted ei olegi enam nii reaalsed või elulised.

Mõttemaailma ongi päevikuformaadis palju lihtsam seletada. Muidu ma igapäevaselt blogipidaja pole ja ma ei tea, loodan et see pole ebaviisakas, ma ei loe tavaolukorras teiste blogisid ka. Kunagi algklassides oli mul päevik. Vanakooli paber kandjal. Aga see on ammu prügikastis. Mulle tegelikult isegi meeldib natuke sahtlisse kirjutada asju. Paar kaustikut oli luuletusi täis, need läksid ka prügikasti. Ja peale kaustikute äraviskamist pole vaja olnud väga kirjutada. Olen niisama siin-seal tööd teinud. Alles nüüd selle konkreetse töö jaoks hakkasin jälle kirjutama.

Tuleviku ja mineviku segunemine hetkereaalsuses. Kohvipaus, just see hilisõhtune, on See, kus mõtlen tulevikule ja analüüsin minevikku ja kui liiga hilja kohvitada, siis sünnivad ideed, mis ei ole ei minevik ega tulevik, mis on luule või proosa või hoopis gobelääni kavand.

Päeviku juures olevad protsessi pildid on konkreetsel päeval autori tehtud, tavaliselt hommikul, andes ülevaate, kuhuni eelmise päeva lõpuks kudumisega jõudsin. Vahel võivad tekstist kohati nihkes tunduda. Aeg ujub ja lainetab ja kõik on subjektiivne. Ühe päeva mõte on alguse saanud kuskilt varasemast. Või teise päeva mõte realiseerub kuskil hiljem.

13.03.2020. Reede.

Laps läks hommikul kaisukaga lasteaeda, kuri arstitädi käskis selle emmel koju viia, sest lasteaeda mänguasju nüüd tuua ei või. Kui laps tõesti südamest nutma hakkas, lubati ikka jänku sinna jätta, aga siis koju ei tohi tuua. Vaeseke on harjunud kaisulooma iga päev

kaasas kandma. Nüüd peab terve nädalavahetuse ilma hakkama saama. Ka lastele on see viirusepuhang väga stressirohke.

Kuulutati välja, et kõik koolid on 1. maini kinni. Mõneti on hea, muidu ma oleks lootma jäänud, et äkki 2 nädala pärast saab juba tagasi normaalsusesse.

Hädaolukorra seaduse 13ndast paragraafist lähtuvalt peab meedia kõigile edastama, et riigis on kriisiolukord. (Ratas J, Peterkop T 2020). Hädaolukord. Huvitav, räägitakse kriisidest, aga ma polegi sõna hädaolukord varem tähele pannud.

14.03.2020. Laupäev.

Kool on veel viimast päeva lahti. Kirjutasin juhendajaga ja ta ütles, et eks leiab lahenduse, kuidas gobelään valmis kududa. Kavand on mul aga koolis. Mõtlesin, et lähen toon selle ära. Vaatasin siis, et gobelääni raam on tegelikult nii lihtsa konstruktsiooniga. Võtsin selle osadeks ja tundub, et need osad pole ka ju teab mis rasked, viin bussiga koju! Bussijuht algul vaatab, et need latid on kõrgemad kui bussijaama varikatus ja ütleb, et mind peale ei võta. Ootan, arutlen oma mudilasega, kes mul kaasas on, et peaks kuidagi ikka peale mahtuma. Laps läheb ise küsib bussijuhilt, et kas äkki kuidagi mingi nurga all, mahub äkki. Saangi kolme ja poole meetriste juppidega bussi peale ja koju. Ega tegelikult väga nibinabin mahtusid peale. Aga vähemalt saan siis kodus lõputööd teha, kuigi koolimaja on kinni.

15.03.2020. Pühapäev.

Puhkepäev, mängin lapsega ja õues ei käi. Laps arwab, et võiksin lõimed ka raami peale tõmmata. Eile panime raami püsti, keset elutuba.

16.03.2020. Esmaspäev.

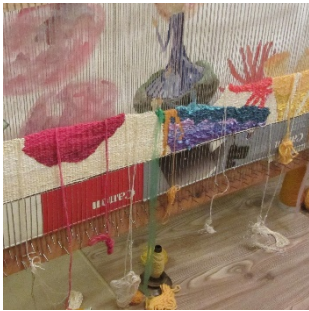
Terves lasteaias oli kokku ainult kuus last. Loodan, et ei panda täitsa kinni. Juhendaja ka küsis, et kuidas lasteaiaga on. Kunstnikul on vaja natuke mõtlemisrahu, isegi kui kavand on justkui olemas ja kududa oskan ka. Ja võibolla hakkaks lapsel kodus igav, kaua sa ikka vahid kuidas keegi lihtsalt koob, ja rääkida ei viitsi.

17.03.2020. Teisipäev.

Arvutasin ära, et kui tahan pildistamiseks töö ilusti valmis teha, pean kuduma iga nädal 15 cm. Peab tööle hakkama.

18.03.2020. Kolmapäev.

Lasteaed pandi kella kahest kinni. Tõime Kaisu Jänku ära ja oleme kodus.

19.03.2020. Neljapäev.

Lubasin, et laps saab ühe kommi, kui päevaund magab. Muidu me väga magusat nädala sees ei söö. Minu tööpäev on kella viieni, peale seda mängin lapsega, ja siis õhtul saan edasi kududa. Tööd on palju, aga mõnus on kududa, väga ilus tuleb.

Kui üritasin lapsele seletada, miks ma hommikupoole temaga ei mängi, tundus nagu jookseks ma peaga vastu seinale. Läks natuke aega mööda ja ta ütles endamisi: „Emme mängib, et ta on koolis”. Jah, täpselt, mängin et olen koolis. Vahel seletan asju jube pikalt ja keeruliselt, tegelikult saaks võibolla lihtsamalt.

20.03.2020. Reede.

Vasakul pool laiutab tühjus, hakkab ruttu sealt ka kuduma. Katsetan natuke strukturesema pinna loomist, jämedama lõngaga teen jooni.

Eestisse ei tungi sisse mitte ainult välismaised viirused vaid ka sõnad. Hädaolukorras on hakatud kasutama pooleldi ingliskeelseid sõnu, milledele nüüd keeleinspeksioon eestikeelseid vasteid pakub. (Tomusk I. 2020)

Lapsevanemad vahetavad muljeid, kuidas on e-õppega hakkama saadud. Eks see olukord on kõigile uus, kuid tundub, et olukord on üleelatatav. Kui midagi kohe ei oska, siis järgmiseks nädalaks leitakse vast juba paremad lahendused. Mõnel võtab uue olukorraga kohanemine kauem aega ka. Mõni mõtleb, et algul ollakse just entusiastlikumad, kuid pika-peale võidakse olukorrast väsida. Tulevikku vaadates mõtlevad lapsevanemad, et võiks igas koolis natuke rohkem e-õpet olla, ja kõik õpetajad ajaga kaasas käia. (Lamp D. 2020)

21.03.2020. Laupäev.

Eile algas kevad. Sinililiad õitsevad igal pool. Mõnd sinilille olen ka näinud.

22.03.2020. Pühapäev.

Laps mängib, et ta läheb V-Spaasse. Paneb ujumisriided selga, ma puhun ujumISRõnga täis ja läheb vanni. Saan natuke kududa.

Olen küll graafikust maas, kuid hetkel öösel väga kududa ei viitsi.

23.03.2020. Esmaspäev.

Igapäevase kooli-koju bussisõidu raha hoian kokku, aga see kulub kõik söögile. Mul siin kodus üks sööb iga päev parmesani juustu nagu hiireke. Hmm, kui mina olin umbes nii vana, põgenesin hiirte eest köögilaua peale, kui ema läks naaberkülla piima ostma. Mul polnud õrna aimugi, et juustul ja juustul võib üldse vahe olla.

Kui ma midagi elus hetkel igatsen, siis on see inglise hommikusöök. Taimetoitlaste moodi. Nii väikesed asjad, aga tõesti, ma võiks inglise hommikusöögi nimel kasvõi Ühendkuningriiki tagasi kolida. Pigem Šotimaale, seal olid kuidagi toredamad inimesed, aga sama toit.

24.03.2020. Teisipäev.

Aeg-ajalt on lasteaias valverühm. Ma pole politseinik ega arst, aga nii palju tullakse vastu, et kui mõni teine laps kohale tuleb, siis võin enda lapse ka aeda saata. Ma elan kohe lasteaia kõrval ja mu seltskondlikule lapsele meeldib seal käia. Võibolla kuna mulle endale ka väga meeldib koolis käia, siis lapsel pole mingit kooli/lasteaia vastumeelsust. Muidugi alati ei viitsi ja ei jõua. Kodus on ka hea olla. Ma koon. Kell 7 hommikul ärkan ja mingi aeg asun kuduma. Vahepeal mängin lapsega ja nüüd võtan end kokku ja koon rohkem ka õhtuti, muidu ei jõua. Läänud pühapäeval panin ka hommikul kella tirisema, aga lõpuks magasin päevaund, sel nädalavahetusel tahaks hommikul magada. Ma pole kunagi väga lõokese tüüpi inimene olnud.

25.03.2020. Kolmapäev.

Lõpuks jõudsin gobelääni 15 sentimeetrit kootud. Eks ma eelmine nädal natuke molutasin ka, õhtul enam kududa ei viitsinud, läksin üks päev lausa kell 10 magama. Seega asi ei tundu ulmeline, võtan end kokku ja püsin graafikus.

26.03.2020. Neljapäev.

Juba suvel ma teadsin, et tahan lõputööks gobelääni kududa. Ja mõttes mõlkus mingi veealune värvikirev maailma. Aga nii kui ma ookeanile mõtlen, nii kohe automaatselt mõtlen sellele, kui palju seal prügi ja plastikut hulbib. Seega olen suvest saati kõrvale pannud värvilisi kilekotte. Ma ei ole neid eriliselt

kogunud ega otsinud, lihtsalt kõrvale pannud. Ma ei tea, kui mu ema külas käib siis pärast on kõik kohad mingeid kilekotte täis. Ma imelik pesen hapukoore paki ka puhtaks,

kuivatan ära ja viskan õigesse prügikasti. Aga samas ma pole loodusteadlane, isegi ei mingi aktivist, tavaline niiöelda harju keskmine, kes mõtleb natuke õhtuse kohvipausi ajal, et süda tilgub verd kui palju prügi inimkond tekitab. Aga samas ma ei lähe moraali lugema. Kogun iseenesest minu elamisse tekkinud kilekotid kokku ja koon gobelääni alla paremale nurka plastikust korallrahu. Ma eeldan, et intelligentne inimene vaatab ja saab aru, et mul on kahju sellest prügist ookeanis, üldse prügi üleküllusest, võibolla on mul kahju, et kliima soojenemise tõttu on korallrahu hävinemas. Aga ma pole ekspert, mul pole aega selle teemaga süvitsi tegeleda, ja selle- pärast kellelegi kilekotiga pähe taguma ei lähe. Panen selle mõtte vaikselt gobelääni sisse ja loodan, et inimene näeb ja mõtleb, mõtleb korraks ka oma tarbimisharjumused üle.

Iseenesest väga äge, efektne materjal. Lihtsalt lõikan kilekotid tükkideks. Ja koon. Tulemus on struktuurne pind, mida laps mul ikka aegajalt katsumas käib. Eristub. Ja läbi fotoaparaadi vahenduse on paremini näha, et tekivad ägedad varjud, mis panevad pinna rohkem elama kui tasase puuvillase puhul.

27.03.2020. Reede.

Oma kavandiga töötades on see tore, et ma võin vabalt asju veel muuta. Näiteks raadio oli joonistades väga detailne, värvides proovisin ma seda natuke üldistada. Kududes aga on raadio veel üldistatumaks läinud. Ka nägin, et mul pole ajaliselt mõtet seal kõrval olevale lillele kuus õiekest kududa, tuleb hoopis kolm, ja see polegi oluline, mitu neid on. Vahel ongi kavand väga suurejooneline, ja siis tuleb reaalsus, et mida on mõistlik teha, ja mis pole tegelikult üldse nii oluline.

Kaubanduskeskustes suletakse eluliselt mitte nii olulised poed. Mõned päevad tagasi tegid mõned ostuhullud veel viimaseid lollusi. Spordikaupade pood mõtles, et aitab inimesi sporditarbeid hankida enne kui reeglid rangemaks lähevad. Olukord on kõigile uus ja mitmetahuline. (Altküla M. Kukin K. 2020)

28.03.2020. Laupäev.

Vahel on mõni väike asi ka nii tore, kui õnnestub. Merekarbi sees olev pärl otsis kompositsiooniliselt tükk aega kõige õigemast suurust ja kohta. Lõpuks jäi ta kavandile ebamäärase ovaalina. Kududes aga leidis ta oma õige suuruse ja koha ja tuli nii hästi ringikujuline ka välja. Kohe tuju tegi rõõmsaks. Ja see sädelev lõng, mida kasutasin, oli ka mingi juhuslik väike jupike. Aga kõik leidsid oma koha, kus olla.

29.03.2020. Pühapäev.

Ma ei tea, puhun seebimulle ja mõtlen, et kui eelmise nädala kudumise eesmärgi saavutasin alles 10 päevaga, et kui ma selle nädala oma 7 päevaga ära teeks, oleks enam-vähem. See tähendab kolmapäevaks võiks 30 sentimeetrit kootud olla. Ma ei tea, võibolla on see isegi võimalik. Lõputöö kirjutamisest mõtlemine tekitab paanikahoo, sest just viimasel aastal olen hakanud saama tagasisidet, et tekst on raskesti loetav, lause algus on ühes käändes, lõpp teises, sissejuhatus puudub jne. Aga ma ei tea, puhun seebimulle edasi ja koon gobelääni. Eks kui kudumine valmis, siis jääb veel aega kirjaliku osaga masendusse vajuda.

30.03.2020. Esmaspäev.

Päike paistab ja tore on tööd teha. Koon 10-11 tundi päevas, nädalavahetusel märgatavalt vähem.

31.03.2020. Teisipäev.

Interneti vahendusel toimub lõputöö konsultatsioon. Ma olin juba varem kuulujutuna kuulnud, et võibolla näitust ei tulegi ja igaüks kodust teeb mingi totaka video kaitsekõneks, kuid nüüd sai sellise olukorra võimalikkus ka ametlikuma kinnituse. Seega, kas mu gobelään lõhnab kui kohv või mitte, polegi oluline. Kuigi oleks huvitav. Sügisel pidi ikkagi tagantjärele näitus toimuma. Aga igatahes ma siis hoopis värvisin lõnga. Internetist leidsin mingi juhendi. Leotasin lõnga äädikavees ja siis jätan üleöö kohvivette. Eks homme näeb, milline tuleb. (Iamkeebler. 2012)

1.04.2020. Kolmapäev.

Veest välja võttes tundub lõng paljutootavalt ilus pruun, aga peale külmas vees pesemist on kogu värv kadunud. No õrnalt kollane on, kui üldse midagi. Mis seal ikka. Kui ise ei oska, siis tuleb vaadata, mida õppejõud ütles. Otsin esimese kursuse materjaliõpetuse kaustiku välja. Nii, loen juhendist, et lõnga saab värvida keemiseelsel temperatuuril, 1 tund. (Kool L.) Teen teise lõngavihi ja värvin juhendi järgi. Äädika lõhn on küll nii vastik, et süda tahab pahaks minna. Saan täitsa aru, miks interneti allikas oli soovitatud külmas vees üleöö leotada. Värvimist on mõistlikum kooli värviköögis teha, isegi kui värvaineiks on lihtsalt vana kohvipuru. Aga pole hullu,

natuke tuulutan, pesen külma veega lõnga puhtaks ja voila, täitsa pruuni värvi! Super äge. Kohvi lõhna pole, on ainult äädika lõhn, aga vähemalt on kohvi värv. Mõtlen teise vihi ka ära värvida ja siis kasutan seda lõnga lossi kudumisel.

Enam-vähem on 30 sentimeetrit kootud.

2.04.2020. Neljapäev.

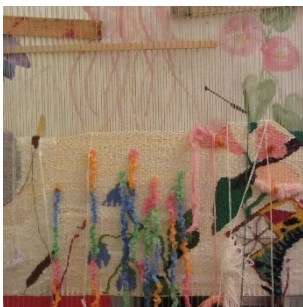
Tüdruk on peaaegu kootud. Nimeks on tal Noora.

3.04.2020. Reede.

Kui ma kavandit tegin, panin sinna lihtsalt suvalisi asju sisse. Minu hilisõhtuse kohvipausi mõtted ongi suvalised ja erinevad, igal päeval omad, mõned on omavahel seotud, teised üldse mitte. Alustasin veealusest maailmast, korallidest ja merineitsitest, siis võtsin masintikandi tunniks joonistatud jänku, sest too joob hullumeelselt kohvi ja tundus väga äge ja töö pealkirjaga sobivat. Kilpkonnad meeldivad mulle, joonistasin ühe kilpkonna ka. Esimese kursuse mingiks arvuti tunniks olin ühe plakati jaoks joonistanud tüdruku, kes istus kuskil, panin ta korallide peale istuma. Kavand on ammu valmis ja nüüd koon seda kavandit. Kuna ma sorteerin prügi ja kui mul näiteks isa külas käib siis ta ikka kogu aeg küsib, et kuhu mis prügi viskama peab. Räägime ka prügist ja looduse reostumisest. Tegin korallid kilekottidest. Läänud nädalavahetusel helistasime vanematega ja ütlesin, et elan selle koroona kriisi üle, sest uudiseid pole lõputöö kõrvalt aega jälgida ja televiisorit mul ka põhimõtteliselt pole. Ema siis selle peale saadab mulle internetilingi, et no kui sa uudiseid ei jälgi, siis vot siin näe on juhised, et kuidas nüüd poes käia. Täna oli aega, et kiirelt see üle sirvida. Loen, et peaks jälle hakkama ühekordseid poekotte kasutama, USAs on mõnes kohas lausa keelatud oma kotiga poodi minna. (L. Rebane 2020) Ja siis mul istub see Noora seal, kilekottide hunniku otsas. Ja ma ei tea. Miks ta istub seal just nende kilekottide otsas. Noora. Mu laps ütles üksipäev, et raadiost muud ei räägitagi kui ainult Noora ja Noora. Ma nimetasin oma gobeläänis oleva tüdruku selle nimega. Aga kuidas ta sinna sai, ise läks sinna kilekottide otsa istuma. Ja tahtes luua sürrealistlikku, antireaalsuse ja reaalsuse segust pilti olin teinud tüdrukule akvalangisti maski pähe, et istub seal veealuses maailmas ja puhub mulle, endal mask peas. Mõned päevad tagasi jooksis kuskilt mu Facebookist läbi seik, kus inimesed panevad koroona kartuses plastikust pudeleid pähe. (Google otsing 2020) Ja nüüd ma istun siin iseenda tehtud kavandi ees ja ma ei oska midagi öelda. Reaalsuse segunemine antireaalsusega. Või mulle meeldib lihtsalt liiga palju

ridade vahelt välja lugeda? Ja nüüd loen iseenda gobelääni ridade vahelt välja asju, mis seal algselt üldse ei olnud. Kurb ja raske ja samas nii tobe ja nii reaalne.

Töötute arv on hädaolukorra tõttu järsult suurenenud. Samuti on ka mõnel töökohal suurenenud töökohustuste/tundide arv. (Karu L. 2020) Kunagi toidupoes töötades keegi ütles, et tema kuulis, kuidas üks isa ütles oma lapsele, et näe, kui sa koolis ei õpi, siis saab sinust samasugune mõttetu kassapidaja. Nüüd siin kriisiolukorras on ühtäkki mõttetutest poetöolistest lausa rahvuskangelased saanud, isegi mingi räpi lugu on neist tehtud. See näitab lihtsalt seda, et kõik on olulised ja igaühel on oma töö, mida ta oskab. Ja muide päris paljudel toidupoe kassapidajatel, teenindajatel pidavat tegelikult kõrgharidus olema. Võibolla neile meeldib lihtsalt inimestega suhelda ja poes tavaolukorras on see neile just ideaalne töö.

4.04.2020. Laupäev.

Mul käib siin iga päev üks lõputöö eelkaitsmine. “Emme, miks sa nii ilusa pildi kood?” “Emme, miks sa nii ilusaid lõngu kasutad?” “Aga miks sa midagi koledat ei tee?” Nojah, sest mulle meeldivad ilusad asjad. Tegelikult minu meelest on negatiivsus ja koledus väsitavad. Võibolla üks kord on huvitav kedagi šokeerida, aga negatiivsed asjad on väsitavad. Vähemalt minu meelest. Võibolla kinnitab seda isegi mõni uuring. Seega ma ei taha inimesi väsitada, tahan teha midagi värvilist ja toredat. Koon täna teises otsas erinevaid lilli. Mu emal on aega internetis istuda ja uudistega kursis olla. Viroloogid olevat öelnud, et kui see koroonapuhang, ja teinegi on üle elatud, et siis see viirus kolib kuskile džunglisse elama, või oli see vihmametsa. Igatahes ma vaatan oma tööd, täielik lilledžungel. Ja ma lootsin täna midagi lihtsalt ilusat kududa. Aga jälle see Noora siin podiseb midagi, et näe tema kolib lõpuks džunglisse. Asjad, mis pealtnäha pole üldse omavahel seotud, tegelikult on. Ja vahel inimesed lihtsalt mõtlevad, et need on ja näevad seoseid seal, kus neid tegelikult ei ole. Korraks jään mõtlema, ja mõtlen, et tegelikult inimesel, kellel pole täpselt sellist infot džungli või uute poes käimise reeglite kohta, ei pruugi gobeläänis olevate kujunditega üldse sellist seost tekkida kui minul. Ja siis on kõik nagu on. Ma ei tea, ma ei taha, et see Noora seal nurgas kellelegi masendust tooks või midagi sellist. Masendus on väsitav.

5.04.2020. Pühapäev.

Laps hädaldab, et ma peaks rohkem kleite kandma. Olen siis terve päeva kleidiga.

Mängime, et oleme printsessid. Triigin eile pestud poekotid ära. Nagu tuhkatriinu põgenen kell 12 öösel, lähen magama, aitab küll. Ma olen väsinud. Kaasvõitlejal (ka bakalaureuse lõputöö tegijal) on juba 18 lehekülge nii-öelda eepost kirjutatud, aga mina lihtsalt koon.

6.04.2020. Esmaspäev.

Päikesepaistelise ilmaga on palju mõnusam kududa.

7.04.2020. Teisipäev

Mõtlen, et ei tea kuidas lilled koolis elavad, vaesekesed. Ja siis mõtlen, et ega keegi suvevaheajal neid ka ju ei kasta. Järelikult elavad koolis ainult need lilled, kes saavad mingi aja ise hakkama. Mul jäid mingid riided akna peale rippuma. Mõtlen, et selleks ajaks kui kool lõpuks lahti tehakse, on nood vast juba ära

pleekinud. Aga pole hullu.

8.04.2020. Kolmapäev.

Gobeläänikuduja mured. Tooli mured. Üks on liiga madal ja teine liiga kõrge ja kogu aeg kükitada ka ei viitsi. Mitu päeva olen teadnud, et varsti tuleb tooli vahetada. Lõpuks võtan ühe vana kõlari, mis mul vinüülimängijaga on veel ühendamata. Pole aega olnud sellega tegeleda. Ja nüüd ongi paras kõlarit hoopis teisel eesmärgil kasutada. Töö edeneb. Raadio on ka varsti valmis kootud. Antennideks leidsin lõngakohvrast kunagi Hiiumaal, esimesel kursusel olles, villasorteerimise praktika ajal ise käsitsi kedratud lõngad. Teisigi materjale on, mida olen varem koolis kasutanud. Põrandavaiba sinine villane sai lilledeks ning roosa ja oranž puuvillane šenill läksid merekarpi. Mu laps ütleb viimase kohta hoopis merineitsi karp. Et merineitsid pidavat seal magama. Ma ei tea, ju siis.

9.04.2020. Neljapäev.

Vahepeal olen ma nii väsinud, et ei viitsi isegi muusikat kuulata. Täna olen juba inimene ja panen plaadid mängima. Esimesena läheb mängima Dagö "Joonistatud mees". Siis Gorillaz "The singles collection 2001-2011" ja Macklemore & Ryan Lewis "The Heist". Raadio saab täna lõplikult kootud.

10.04.2020. Suur reede.

Koon rahulikult päeval gobelääni. Lootust on, et jõuan sel nädalal enda püstitatud graafikusse ilusti tagasi. Lõputöö juhendaja pakkus välja, et kuna mu lõputöö päevik on nii tore ja huvitav, võiksin pigem seda kirjalikus töös kasutada ja siduda hetke koroonapandeemiaga, otsida ja üles märkida, mis uudiseid samal ajal mujalt maailmast tuleb. Teen korra internetis uudised lahti ja see on nii šokeeriv ja kurb. Maailma hävib ja laguneb mu ümber, kuid mina teen oma gobelääni, rahun, loon uut maailma. Viskan pilgu peale artiklile, et Pallas jätkab tööd graafikus. (Austin M. 2020) Õnnis mõttetus, mu gobelään ongi üks õndsas mõttetus kehas. Ma pole arst ja midagi maailmas paremaks teha hetkel ei saa. Poes käin harva, täna olime lapsega toas ja riideid ja mänguasju on kodus piisavalt, et kuskile allahindlustele tormama või salaja mänguväljakule minema ei pea. Ja ma ei teagi, kas peaksin või saaksin midagi rohkem teha. Koon oma gobelääni edasi, kilpkonna peale teen rüü tehnikas maailma, panen väikese lille sisse. Laps nägi, et mul on viirukid. Ta ei teadnud, mis asjad need veel on. Viiruki pakendi peal oli üks väike lill. Sellesama panengi muruvaipa. Mul endal on käte peal mõned vanad muusikafestivalide passid, aastaid on olnud. Üks on juba päris nartsuks kulunud, Tundra festival, Leedus käisin koos sõbraga. Need on lihtsalt mälestused aegadest ja kohtadest ja olukordadest, vahel tühistestki asjadest. Las see lilleke olla ka mälestus kodus olemisest, lapsega koos muretutest tegemistest, elu pisiasjade positiivsusest.

Viiruse pandeemia algusest on piisavalt möödas, et võiks teha tagasivaatavaid analüüse miks ja kuidas umbes kõik nii läks nagu ta läks. Koolivaheaeg, inimesed reisivad.

Põhjamaades hoitakse rohkem distantse, kuid Itaalias elavad kõik koos ja kõik on ühine.

Viirus levis seal kiiremini. (Tammaru T, Aasa A, Saluveer E. 2020)

11.04.2020. Laupäev.

Mängime lapsega Legodega, ehitame värvilisi maju. Päev kaob nii kiirelt, et õhtul ei jõua asju äraagi koristada, luban tal lausa Legod välja jätta. Mõtlen endamisi, et ongi hea, tegevus olemas, et kui ta hommikul ärkab, siis saab edasi mängida kuni mina magan. Tema on lõoke tüüpi. Mina, mina aga ei ole ei lõoke ega öökull, ma olen okasroosike, kes tahaks kogu aeg magada.

12.04.2020. Pühapäev.

Mul on roheline kriis. Rohelise kriis on.

13.04.2020. Esmaspäev.

Teen mõnuga kilpkonna edasi. Ma ei tea, kes see tuli nii geniaalsele ideele, et maa on hoopis kilpkonn, kes universumis ringi ujub. Aga miks mitte. Lahe idee. Terry Pratchett on lausa kirjutanud terve seeria "Kettamaailm" raamatuid. Ma usun küll, et maa on hoopis ümmargune, aga sellised naljakad ideed, mis inimestel olid, nende arusaam, et kuidas kõik toimus või oli, see on kuidagi südantsoojendavalt natuke nagu lapsik, ja nii tore. Miks mitte, maa on ühe suure kilpkonna seljas. Tänapäeva ülim kõike teadmine ja kõigest aru saamine tundub vahel nii külm. Teed külma, valgust kiirgava ekraani lahti ja saad kõike teada. Aga vahel ei taha. Ega tarbetute teadmiste kuhi inimest rõõmsamaks ei tee. Muidugi, inimesed on erinevad. Kui mina elan ja hingan kohvist ja lõngadest, siis mõni elab informatsioonist ja külmast ekraanivalgusest. Ja me oleme mõlemad, igaüks oma maailmas, ülimalt rahul just selle maailmaga, mille oleme endale valinud, milles elame.

14.04.2020. Teisipäev.

Sürrealistlik ilm on. Sajab vihma, paistab päike, sajab lund, paistab päike, sajab lörtsi, paistab päike. Kell on juba suveajale sätitud ja kalendri järgi peaks olema kevad, aga näe ilmataat teeb aprillinalja.

15.04.2020. Kolmapäev.

Ma söön hommikuks mannaputru moosi ja vahukoorega. Laps sööb hoopis friikartuleid. Toon keldrist kohvimasina üles. Ma ausalt ei tea, miks ma nii kaua väikese press-kruusiga olen kohvi teinud, harjumuse jõud vist. Hetke kriisiolukorras peab kogu aeg kodus olema. Kodus istudes on ikka mõistlik kohe kannuga kohvi teha, isegi kui ma ainsana seda joon.

16.04.2020. Neljapäev.

Mu laps tahtis vahepeal, et ma ostaksin meile lossi. Nüüd muidugi tahab ta juba hoopis Prantsusmaale kolida, sest ta on Youtube'ist näinud kui ägedad aeroobika trennid seal on. Ma pakkusin välja, et äkki leiab mõne võimlemistrenni kuskilt lähemalt, aga ei, tema tahab Prantsusmaale. Oot, oot, tuleb tal geniaalne mõte: aga äkki on Prantsusmaal ka losse? See oleks veel kõige parem lahendus. Ma joon kohvi edasi. Mis ma ütlen, et "tead kulla laps, päkapikke pole tegelikult olemas". Ei, ma ei ütle midagi, elame, vaatame. Võibolla teeb ise piisavalt tööd, ostab ise omale lossi. Väike majake klaasist verandaga, kus hommikuti kohvi juua (ja talvel, miks mitte,

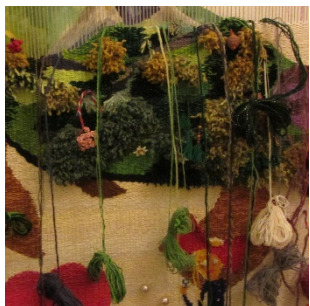
mantliga kohvi juua või surmani elektriarveid maksta), siukest väikest maja verandaga, selle vastu mul poleks midagi. Aga loss. Ja nii naljakas on, et lapsed usuvad kõike, või õigemini kõige võimalikkust. Mu laps usub, et töötü üksikema võib talle lossi osta, kui ta tahab. Igatahes kui mul oli vaja, või õigemini, kui ma tahtsin mingit oma esialgset kavandit mingil eel-eel kaitsmisel näidata, siis ma ei teadnud, mida peale korallide ja merineitsite sinna joonistada, joonistasin selle fraktsiooni lossist ka. Ega hilisõhtune või lausa öine kohvitamine ei ole iseenesest ka kõige ratsionaalsem tegevus.

17.04.2020. Reede.

Juhendaja kirjutab mulle, et piltidelt, mis ta vaadanud, tundub vaip äge, sürrealne, erinevate materjalide sümbioos. Ka kirjalik osa võiks sama äge olla. Muidugi võiks. Tuleb lihtsalt veel kohvi juua ja helendavat ekraani lõimelõngade asemel vaatama hakata.

Uuringu kohaselt eestlased pingutavad selle nimel, et viirus ei leviks. Ollakse kodus ja saabuval koolivaheajal proovitakse ka seda järgida. (Randlaid S. 2020)

18.04.2020. Laupäev.

Loen rektori nädala kokkuvõttest, et eriolukord on muutunud väsitavaks reaalsuseks. Ja ma lihtalt mõtlen, kas mul on mõtet seda viiruspuhangu reaalsust oma reaalsusega kõrvutama hakata. Postimehes on olemas blogi, kus on kronoloogiliselt välja toodud, mis ja kuidas juhtus. Ja ma ei näe põhjust, et eraldi

mingit väsitavat kokkuvõtet tegema hakata. Kes tahab, see loeb ise. Kes ei viitsi, või kellel pole aega, selle jaoks mingid punktid panen kirja.

19.04.2020. Pühapäev.

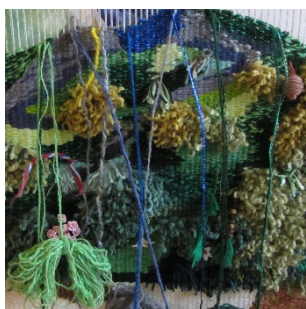
Käin kohalikult talunikult piima ostmas. Mõned päevad tagasi lugesin artiklit, et uurimuse kohaselt eestlased panustavad väga viiruse leviku tõkestamisesse. Ma tegelikult väga ei panusta, kui välja arvata see, et naudin, et ei pea kedagi külla kutsuma ja saan rahus tööd teha. Mingist viisakusest, või ma ei tea, panustamissoovist, hoian 2 meetrit vahet. Enamus piima ostjaid on just pensionärid ja kes teab, ma oma kroonilise nohuga võin ju igasugu pisikuid levitada. Ilm ka vastik ja külm, keegi juba nuuskabki nina. Ja siis piimamees on nagu „oi, näe nüüd hoitakse kaks meetrit vahet nagu oleks vihavaenlased, nii kahju!“ Ma olin ainuke, kes kahe meetri reeglist kinni pidas, mõtlesin, et olen viisakas, hoian reeglitest

kinni. Eelmine kord keegi täitsa trügis järjekorras vahele. Mulle muidu üldse meeldibki, kui mul on hingamisruumi ka, ei meeldi, kui keegi kuklasse hingab, ja nüüd olen hoopis ebaviisakas ja külm inimene. Ma parem ei loe ennast soodaks, muidu lähen veel liiga agaraks selle kahe meetri hoidmisega ja solvan nii hoopis kedagi.

20.04.2020. Esmaspäev.

Sülearvuti on ka juba väsinud. Avastan, või noh, see tegelikult pole mingi avastus, et ma ei ole eriti telefoni inimene. Ei leidnud õiget kohtagi üles, kuhu, kuidas saaks lõputöö märkmeid jätkata.

Olen väsinud ise söögi tegemisest. Vahel lihtsalt ei viitsi, ei viitsi süüa teha. Täna elan terve päeva kohvi ja šokolaadi tarbides, ja siis kui õhtul uimasest olekust lahti saan, teen normaalset süüa. Miskipärast tuleb mulle meelde Kivirähki väike artikkel “Molutamise kiituseks”. Loon oma peas seoseid, kuidas terve päeva olen molutanud ja külmkappi piilunud, täisväärtuslik toit ootab, aga ei, ma molutan edasi, joon natuke kohvi ja süüa küpsiseid ja šokolaadi ja imetlen seda “rändrahnu”, kuni siis õhtul võtan end kokku ja teen lõpuks süüa. (Kivirähk A. 2018) Ma ei tea, väsimusest võivad tekkida naljakad seosed, või need ei olegi totakad, vaid tunduvad väsinud inimesele nii. Inimese aju pidi palju võimsam olema ju kui ükski arvuti. Miks ei võiks väsimusest ja liigsest kohvist see aju luua seoseid asjade vahel, kus pealtnäha mitte mingisugust seost ei olegi. Nii enda lõbuks, et närvid ajuks võiks saada treenitud ja siin kriisi olukorras ära ei manduks.

21.04.2020. Teisipäev.

Kilpkonna seljas istuva jänku jalad on kohati sinised. Ja need sinised jalad on justkui ojad või jõed, mingid veekogud, kuskil kesklinna pargis.

Kuulan muusikat ja mõtlen, kust loovinimesed inspiratsiooni saavad. Kõik on justkui olnud, kuid asju ümber sõnastades on ikka võimalik lõputult uut luua. Ja alati kõik pole ka see, mis teistele näib. Tuleb meelde keegi soome laulja, kes kirjutas imeilusa armastuslaulu. Ja siis kunagi aastaid hiljem ta ütles, et tegelikult oli tal too aeg suur alkoholi sõltuvus probleem. See laul oli kirjutatud tegelikult viinapudelist. Ma ei tea, kas see nüüd kõige parem näide oli. Tõesti suvalistest asjadest, kõigest võib saada inspiratsiooni. Koroonastki juba laule tehtud.

22.04.2020. Kolmapäev.

Jänesel on käes kohvikruus, mis sätendav tumesinine kui öine taevas. Ja küpsis, mida ta mõnuga kohvi sisse kastab, on justkui päike. Ma ei pannud isegi tähele kui kohvipritsmed olid juba kollasena kootud nagu päiksekiired. Topelt energia kohvist ja päikesest. Suvel leidsin mingist naiste ajakirjast artikli, kus oli kirjas, et kui aju tunneb kohvi lõhna, ainult lõhna, siis ta arvab, et järgneb ka kohv ja käitub juba nagu oleks kofeiini saanud. Seal artiklis oli soovitatud, et kui järgmine kord on vaja öösel tööd teha, ostke kallid

kohvilõhnaline küünal, et siis ei lähe kohvijoomisest paksuks. Aga ma mõtlesin, hmm, ei mis küünal, ma panin äsja ostetud kohvipuru purgiga omale gobelääniraami kõrvale. Küünlad on nõrkadele. Toimib küll. Poleks vaja kohvi juuagi.

23.04.2020. Neljapäev.

Mul on muusika plaadid kuidagi otsa saanud. Mõnda olen juba tülpmiseni kuulanud, teist ei tahagi hetkel kuulata, mõnda ei viitsi nii palju kuulata. Panen siis hoopis raadio tööle. Raadio 2 on täitsa talutav. Kuulan saadet „Portaal. Kui oma nägu enam ei meeldi.“ Kristjan Port räägib sellest, et oletatavasti on inimesed pärast koroonakriisi lõppu enda näo nägemisest nii tüdinud, et ei vaata ennast enam peeglist nii palju kui varem. Nimelt toimub ju töö ja õppetöö kõik veebikaamerate vahendusel ja kui muidu inimesed teistega rääkides näevad teisi, siis uues olukorras nähakse ka kogu aeg iseenda nägu. (Port K. 2020) Ma lihtsalt mõtlen raadiost kuulud mõtte jätkuks, et ei tea, kas internetis elavad kõigevihkajad on nüüd rahul. Need, kellele ei meeldinud, et inimesed on eneseimetlejad, ja on end läbi ajaloo ikka imetlenud ja sättinud. Kas nad on nüüd rahul, kui ühtäkki enam ei ole sotsiaalmeedias peale kriisi lõppu nii palju enda näopilte. Üleüldse, huvitav mõelda, et kuidas see kriis inimesi mõjutab. Võib oletada, aga tegelikkus on tihtipeale hoopis teine. Mind viimasel ajal oli häirima hakanud see mingi nii-öelda ära panijate ühiskond, kus ma elasin. Et kes terasemalt ja salvavamalt öelda suudab, seda parem. Valitsuski ei andnud just väga head eeskuju. Ma mõtlen, või ma loodan, et peale sellise kriisi ja karantiini üle elamist, inimesed kuidagi naudivad rohkem vabadust, vabadust positiivses mõttes, veedavad aega looduses, perega koos ja ei ole nii negativismi täis. Ma loodan, et inimesed tüdinevad arvutiekraani taga istumisest ja kõigi uudiste kommenteerimisest, ja lähevad õue. Ma ei tea. Tulevikku ja seda, mis kedagi ja kuidas tegelikult mõjutab, saab ainult oletada.

Sooja vett ei ole umbes 2 nädalat, sest soojussõlmel purunes tarbevee soojendamiseks vajalik plaatsoojusvaheti. Nõusid pesen nagu inglased: kraanikauss sooja seebivett täis. Jääkülma veega ma solgerdada ei taha. Pärast lihtsalt loputan jooksva veega. Hetkeolukorras ei saa vahelduseks kuskile spaasse sooja vee alla mõnulema minna ja eriline külma duši fänn ma küll ei ole.

Koon ka teisel merineitsil juuksed 3-mõõtmeliseks Pinterestist leitud pildi loogika järgi. (Joonis 4) Ainult et papitüki asemel kasutan ma vilti. Materjalina tundub see orgaanilisemalt gobelääni sobivat ja seda on lihtsam painutada ka. Merineitsid külma vett ei karda, mina aga küll.

24.04.2020. Reede.

Vanasti olid merineitsid ainult muinasjuttudes ja unistustes. Tänapäeval aga on nad reaalsus. Kui tahad, lähed etendust vaatama. Lapsed nuruvad oma vanematelt kalasaba, et ka merineitsit mängida. Ühelt poolt väga äge, miks mitte, sa võid olla kasvõi elukutseline merineitsi nagu Claire la Sirène (la Sirène. 2020) Aga samas ma ei tea, mul on kuidagi kahju sellest, et kõik on võimalik. Vanasti oli ikka mingi muinasjutumaailm, mis ei eksisteerinud, ja ei pidanudki eksisteerima, aga tänapäeval on kõik kuidagi nii käega katsutav ja tehtav, ostetav. Ma isegi ei tea miks, aga kuidagi kahju, ma tahaks, et merineitseid ei oleks olemas, et nad oleksid ainult raamatus. Aga samas ma saan aru, et mu mõte on mõttetu. Las nad siis olla. Mu laps ka juba kaupleb, et talle ka merineitsi saba ostaksin.

Algselt mai alguseni kestma pidanud ohuolukorda pikendati mai keskpaigani. Mõned piirangud veel kehtivad, mõned kaovad, mõned jäävad ka peale kriisi lõppu kehtima. (Randlaid S. 2020)

25.04.2020. Laupäev.

Mängin lapsega kivi-paber-käärid tagaajamist. Ma ei tea, võibolla ta ise mõtles selle mängu välja, aga igatahes kes võidab, see ajab taga. Ja siis tehakse veel asi keerulisemaks: tema on hoopis näiteks delfiin. Ja kui mina olen paber.. no siis delfiin sööb kogemata paberi ära? Aga kui tema on pood ja mina kivi? Huvitav mäng.

26.04.2020. Pühapäev.

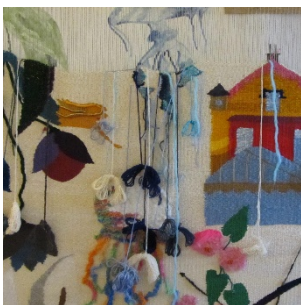
Gobelääni taust on valge, nagu kaks meetrit valgele paberile joonistatud asju, märkmeid. Kaks meetrit märkmepaberit. Kuna lõngad on segatud, siis ei ole see kriitvalge.

Puuvillasega kootu meenutab paberit, kuigi see seda ei ole. Kaks meetrit koroona märkmeid. Reaalsuses valminud gobelään on 1,94 m ja märkmed on kirjalikus osas.

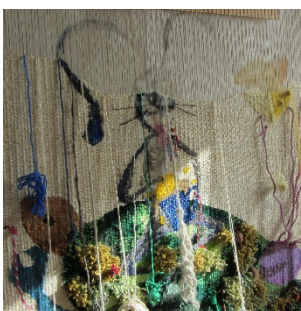
27.04.2020. Esmaspäev.

Juhtmed ja tehnika. Juhe koos. Sain mingi vana sülearvuti tööle, aga selgub, et videovestlust sellega teha ei saa. Jube aeglane on see ka. Ma üritan sellega üldse võimalikult vähe tööd teha, sest kui see ka katki läheb, siis on jama. Telefoniga ei viitsiks lõputööd kirjutada, kuigi see oleks ka täitsa võimalik ju.

28.04.2020. Teisipäev.

Teismelised on moodsad ja ostavad ägedaid disain maske. Ma lihtsalt kehitin õlgu, täiesti arusaamatu. Elan väikelinnas, kus sellel praktilist väärtust pole. Mingi räppar, keda noored fännavad, kannab ka vist maski. Ja siis tuleb meelde, et kunagi vanasti, hallil ajal, 2004. aastal, olin ise ka teismeline ja kuulasin mingit saksa räppi: Sido, kandis too ka maski. Ja ma mõtlen, et kas selle aja jooksul tõesti midagi ei ole muutunud ja kuigi Instagram andis lootust, et maailm võiks olla ruudukujuline, siis maailm on ikka veel ümmargune ja kõik on juba olnud ja käib ringi ratast natuke muudetud kujul, aga ikka see sama. Võibolla oleks tore, kui vahepeal maailm oleks hoopis kuubik. Miks mitte. Aga ei ole.

29.04.2020. Kolmapäev.

Kui ma oma kavandit lõputööks ettevalmistavas tunnis näitasin, küsis keegi disaini suuna inimene, kas nii suurt tööd on üldse nii väikese ajaga võimalik valmis teha. Juhendaja, gobeläänikunstnik Aet Ollisaar vastas, et ei, see ei ole võimalik. Ma lihtsalt vaatasin tuimalt neile otsa. Minu õnneks muidugi olukord muutus ja olude sunnil saan tööd kodus teha ning ükski valvur mind õhtul gobelääni juurest minema ei aja. Juhendaja siin paar päeva tagasi isegi kommenteeris, et oleks jõudnud lausa suuremgi töö teha. Ma ise aga tunnen, et gobelään on natuke nagu maal. Kui Arshile Gorky tundis, et maal ei ole kunagi lõpetatud (Tamm K. 2017), siis ma pakun, et gobelääni saab alati veel detailsemalt kududa. Tunnengi, kuidas olen jälle kogemata liigselt detailirohket värvide mängu punuma hakanud. Algne ajagraafik kehtib, kuid samas nagu ei kehtiks ka. Saab natuke laveerida ja võibolla natuke pikemalt istuda ja end lõngade maailma unustada.

30.04.2020. Neljapäev.

Kuulan nüüd rohkem raadiot. Kunagi kui elukaaslasest lahku läksin, jäi minu muusikakogu ka maha. Raadio mängib, et magama ei jääks. Nii tore on kuulda, et keegi muusik naudib koroonakriisi. Just seda, et pole muid segavaid tegureid ja saab tööle keskenduda. Ma ise olen ennast isegi kuidagi pahasti tundnud, sest see pole mingi kriis, see on koroonakriis, kus saab rahulikult oma tempos kulgeda ja tööle keskenduda. Külalisi võõrustama ei pea. Ja kuidagi kõrvalt vaadates tobe, nagu süü vms. Inimesed surevad, maailma majandus kukub kokku. Ja mina nimetan seda oma peas koroonakriisiks, sest nii ta ongi, antud ajahetkes. Tahaks ennast justkui süüdi tunda, aga ei teagi täpselt milles.

Kuulan jälle Portaali. Seekord on juttu töönarkomaanlusest ja sellest, kuidas masinad on inimeste leiutatud ja kui inimene on puudulik, siis ta ei suuda ju midagi endast ülemat luua, ta loob ja paneb enda puudulikkuse masinasse. Seda mõtet oli nii tore kuulda, sest koolis õpetati, et arvuti on ülimalt, ja kui arvuti ei tee seda mida sa tahad, siis järelikult tegid midagi valesti. Aga tegelikult on arvuti ka inimeste tehtud, ja vahepeal ei töötagi nii loogiliselt kui võiks. Ja arvutite eluiga aina lüheneb. Ei tea, kas see peegeldab ka seda kui kiiresti inimesed ära väsivad. Aga igatahes Kristjan Port väidab, et koroonakriis võib olla töönarkomaanluse lõpp (Port K. 2020). Kuidagi kahju. Nii tore kui on millegi nimel elada ja ärgata, isegi kui selleks on töö. Kõik muu on ju kaduv. Tööd on aga alati. See muidugi ei tähenda, et see töö kuidagi tasustatud peaks olema. Koroonakriisi ajal on paljud hakanud näiteks aiatööd tegema. Noh, on kevad ja elu läheb edasi. Ja lähebki. Ega töö kui selline otsa ei saa. Lihtsalt rahaliselt tasustatud tööd on raskem leida kui majandus kokku kukub.

01.05.2020. Reede.

Vasakult äärest jõuan juba lõpuni kududa, aga gobelään on pikk. Täna kindlasti kõike lõpuni ei jõua, aga vähemalt algus on tehtud. Jõuan kudumisega lossini ja selline tunne, et keegi oleks nagu vahepeal lossi ära nõidunud, päriselt ka. Siis tuleb meelde, et täna on ju volbripäev. Kui ma ei mõtle, et ma mõtlen, ma ikkagi mõtlen. Ja kuskil ajusoppides on lossi tornidest saanud kuidagi nõiduslikud tornid. Laps tahab friikartuleid süüa. Ma olen ostnud mingid nägude kujulised friikartulid. Ja nüüd ma vaatan neid, laste nägusid praen seal õlis. Appikene. Hea, et me ketšupit väga ei söö, muidu oleks tõeline nõidade söök: praetud lapsed. Kes tuli sellise idee peale, et friikartulid võiks olla laste nägude kujulised?

Enamus lapsi armastab niikuinii friikartuleid, nii, et neid poleks küll vaja kuidagi ahvatlevamaks teha. Ma isegi ei tea, miks ma need üldse ostsin. Mõtlesin, et naljakad, teistsugused. Väga huvitav disain.

Elu hakkab vähehaaval varasemaks normaalsuseks tagasi muutuma, kuid inimesed kardavad, et nad võivad teisi nakatada endale teadmatult, kuna haigust võivad kanda ka need, kellel sümptomeid pole. (Juhkami K. 2020)

02.05.2020. Laupäev.

Laps mängib, et ta peseb mänguasju koroonast puhtaks. Lasteaias pesevad mänguasju. Ei tea, kas see kujunebki tänapäeva normaalsuseks. Sõja ajal lapsed mängisid sõdureid. Tänapäeval mängitakse mänguasjade desinfitseerimist? Ei tea, kas vanasti oli lastevanematel südames raske, kui lapsed muretult sõdureid mängisid ja realsust matkisid.

Aga ma mõtlen hoopis sellele kuidas mingid asjad ja ajad ajas muutuvad, tagamaad ja väärtused. Või kuidas eri kultuurides need erinevad on. Igatahes oma hilisõhtuse kohvipausi geniaalsuses mõtlesin ühe mõttena, et tätoveeringud on kui maalid inimese nahal. Aga miks nii paljud on tänapäeval tätoveeritud? Võibolla mitte Eestis, aga mujal, samas Eestis ka. Minu teooria on, et enne koroonat oli ühiskond, kus inimesed ei olnud paiksed. Noored käivad end siin seal, igal pool välismaal õppimas ja täiendamas, kõik on muutuv ja inimesed ei tahagi mingi kindla koha küljes kinni olla. Aga kunsti tahaks ikka osta. Ja kui elukoht on pidevalt muutuv, siis ostetakse seda kunsti oma nahale ja kantakse kaasas kuhu iganes tuul puhub. Muidugi paljud ei pruugi sellele ise mõelda, see on kuskil alateadvuses. Raadiost vaikselt aeg-ajalt kostub, et mis siis kui see kriisiolukord kujunebki uueks normaalsuseks. Apple teeb tööd, et näotuvastus programm ka maskiga töötaks. Firmad ei taha kontori pindu enam rentida vaid suunavad inimesed kodukontoritesse. Ei tea, kas niimoodi paikselt ühes kindlas kohas elades hakatakse rohkem seinale riputatavat kunsti jälle väärtustama.

03.05.2020. Pühapäev.

Põhimõtteliselt kui ma hullult pingutaks, jõuaks täna valmis kootud. Nädalas on ainult seitse päeva. Miks mitte, võiks ju gobelääni seitsme nädalaga valmis ka saada. Aga ei. Kell kukub 12 ja ... ei ma ei jookse nagu tuhkatrüinu. Ma istun ja molutan. Kohv sai otsa. Kahe nädalaga 500 grammi kohvi siis. Eks homme

lähen poodi. Aga täna molutan. Aju töötab, kalkuleerib, kui vajalik või perspektiivikas oleks terve öö üleval olla ja kududa. Arvutab, et pole veel mõtet ennast tööga tappa. Tammsaare üks kuulsamaid tsitaate on: “tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka armastus”. Tuleb armastus töö vastu.

04.05.2020. Esmaspäev.

Käin siis poes, ostan kohvi. Koon gobelääni lõpuni. Viimistlemist vaatan, kunas. Peab koroonakarantiini šedöövri ka veel valmis kirjutama. Päike paistab ja õues on soe. Vahel on tunne, et olen kui Unihäär “Alice Imedemaal” raamatust. Ärkan, hakkan midagi rääkima, mingit lugu, aga enne

kui isegi aru saan, jään jälle magama, ükskõik kas siis teepotti, või miks mitte kohvikannu. Muide, ma võin vabalt endale paar kohvi sisse kallata ja siis lihtsalt magama minna. Kui tulevikku saab ainult oletada, siis minevikku ja olevikku saab vähemalt analüüsida.

05.05.2020. Teisipäev.

Tüüpiline tänapäeva inimene, mul pole aega. Pole aega, et inimestega suhelda. Või vähemalt on mul kuskilt tekkinud arvamus, et tänapäeva inimestel pole aega. Igatahes mul Facebookis lugemata kirjad ootavad järjekorras. Keegi on saatnud mulle paar muusika klippi. Ausalt, alati ma ei jõua neid läbi kuulata. Nüüd siin kriisi ajal, kui oleks justkui tähtis inimestega suhelda ja neile vastata, võtan oma missiooniks kõik isiklikud kirjad ikka mingil hetkel läbi lugeda ja neile ka vastata, kui on, mida vastata. Kellelegi vastasin vist alles kolm nädalat hiljem, aga vähemalt vastasin ja nõ ridade vahel ütlesin, et „tead, mul pole sinu jaoks hetkel aega, aga tea, et ma olen inimene ja järelikult kui ma sulle vastasin, siis sa oled ikka kuskil minu jaoks olemas“. Kaks inimest on järjekorras. Nii tore, et kirjutatakse, siis ei pea kohe vastama. Vastan siis, kui aega on. On aega mõelda ja sõnu kaaluda. Kuulan siis muusika ära, mis sõber saatis. Oh, mu lõputöö on küll pealtnäha juhuslik, sest ma ütlesin, et mul pole mingit teemat, mingit probleemi, mida tahaks

käsitleda. Aga mul on tegelikult teema, mille üle olen mõelnud, just niimoodi õhtustel kohvipausidel, kus mõte lihtsalt rändab kuskil, kuskil mis pole oluline, mis ei muuda midagi, sest kõik ei peagi olema oluline, problemaatiline, tähtis, maailma muutev. Ja ma mõtlen teema üle alateadlikud sõnumid. Muusika on inimeste igapäeva osa, ükskõik, kas me seda tahame või märkame, või mitte. Jalutad poodi sisse, ja seal mängib mingi muusika. Poodi sisse astuja ei saa kontrollida, mis muusika mängib just sel hetkel kui tema poodi sisse astub. Aga kui nüüd mõelda, et oleks selline inimene, kes ei taha, et mängiks vale muusika, kui tema poodi sisse astub. Nii palju on, mida ei saa kontrollida. Aga mis siis, kui inimene suhestub kõigega, mis tema ümber on ja olukordades, mida ta kontrollida või muuta ei saa, tahab ta ikkagi võimaliku kõige positiivsema olukorra tekitada ja mõtestada oma peas, et see kõik peabki täpselt nii olema. Hmm, sõnastamisraskused kuhjuvad ikka õhtusse, kui see kõik tundub nii ulmeline ja samas mõttetu. Mis mõtet on sellel, mis kellegi peas toimub. Mis mõtet on püüda seletada, kuidas on võimalik elada kahes reaalsuses samaaegselt, või osaliselt samaaegselt. Üks reaalsus olgu see, mida teised näevad, kuulevad, ja teine reaalsus on see, mis on inimese peas, kuid samaaegselt arvestades, et inimene kuuleb häält, mis tulevadki kas tahtlikult või mitte tahtlikult näiteks selle poe näitel, inimesest väljastpoolt, reaalsest maailmast. Mis mõtet on seletada seda, et on olemas teine maailm, või reaalsus, kui see reaalsus eksisteerib ainult antud indiviidi peas. Ja teine indiviid võib olla samal ajal samas kohas ja kuulda täpselt samu asju, kuid tema peas on teine reaalsus, või on seal ainult üks reaalsus ja ta ei näe, et teine inimene elab samaaegselt kahes reaalsuses. Teist reaalsust on palju raskem kontrollida kui nähtavat reaalsust ja kui poes mängib muusika, millele ei oska piisavalt positiivset või mõtetat sisu või põhjendust anda, see reaalsus inimese peas võib kergelt inimese enda vastu pöörduda. Aga ma tahtsin tegelikult kirjutada muusikast. Kuulan siis muusikat, mis sõber mulle saatis. Kindlasti ei saatnud ta mingit suvalist mõttetu jama mulle. Selliseid mõttetu asju pannakse lihtsalt oma „seinale“ (Facebook sein). Ma vaatan neid laulude pealkirju ja kuulan seda sõnumit ja tahes tahtmata mõtlen, kas ta lihtsalt saatis mulle need lood, sest talle need meeldivad, või ta tegelikult ei julge või taha asju ise sõnadesse panna ja suhtleb minuga läbi muusika, muusika vahendusel. Ise, kunagi aastaid tagasi ma tegin nii, sest mulle tundus, et muusikas on juba kõik öeldud ja mul pole mõtet ise uusi lauseid välja mõelda, vaid ma võingi inimesega suhelda saates talle erinevaid muusika palu. Aga sellel on üks aga. Nimelt iga inimese taust, kultuur, elukogemus, on erinevad ja tänu sellele võib

ta konkreetsest muusikast ka teistest erinevalt aru saada. Ja siis peabki inimene ise mõtlema, kas keegi lahmib lihtsalt suvalise muusikaga või ta tahab sellega tegelikult midagi öelda. Ja tegelikult keegi ei pahanda kui teed lolli näo ette ja ütled, et ma küll ei saanud aru, mis sa nüüd öelda tahtsid, sest muidu võib juhtuda, et kui liiga palju ridade vahelt loed, siis loed ennast ka sinna ridade vahele ja tekib uus reaalsus. Kui mul midagi tarka öelda ei ole, siis ma parem ei ütle midagi. Seekord jätan kirjale vastamata, sest see tundub mõttetu. Saan sisust aru, aga ei näe mõtet vastata. Nii, järgmine inimene ütleb tere, ütlen talle ka tere. Vahel on nii väsitav inimestega suhelda, aga see on viisakas. Oleme viisakad nende suhtes, kellest hoolime. Aga kindlasti ma mõtlen üle ja kõik teised istuvad päev läbi telefonides ja suhtlevad ja räägivad tühistest asjadest. Ma parem vaikin ja lasen maailmal edasi pöörelda. Võiks hulluks minna, kui tahta kontrollida iga muusikapala või muud inimesest väljaspool olevat nähtust, mis aju satub, kontrollida mida sinna sattuda ei lase ja kuidas helid, mis mulle ei meeldi, või mind tegelikult häirivad, kuidas need muundada positiivseteks, kooskõlastada maailmaga, mis minu peas on. Ja mis tähtsust sel kõigel on kui ideaalne ja lõplikult kooskõlastatud ja põhjendatud ja analüüsitud on see teine maailm, sest see on ainult minu peas ja ma lähen sinna ainult siis kui mul mahti on, kui ajul hakkab igav ja tahaks kuskile mujale rännata. Või kui reaalsus on nii nõme ja masendav, ja tahaks kuskile mujale. Või ma ei pane ise ka tähele, et kuskile kadusin. Igatahes selline mõttetu hilisõhtuse kohvipausi mõte. Juba vana mõte. Aga endalegi üllatuseks olin ma selle täiesti unustanud. Kuidas või miks on midagi niimoodi unustada võimalik on juba omaette küsimus.

06.05.2020. Kolmapäev.

Ma ei tea, kas kunstnik võib öelda, et ta on oma tööga rahul. Või on see ainult teiste otsustada. Ma siin salaja olen ikka väga rahul oma gobelääniga. Võtsin kavandi tagant ära. Vaatan siit ja vaatan sealt, oh kui ilus. Väga äge, hull, aga kõike mõõdukalt. Muidugi kui mul oleks olnud mitu aastat selle töö kudumiseks, oleks see vast teistsugune. Aga praeguses ajahetkes, ajalimiidis on see täpselt selline nagu olema peab. Ja täitsa minu nägu. Kunstiteos võiks natuke kunstnikku ennast ka peegeldada. Aga samas ei pea.

Raamatukogust oleks vaja mingit raamatud aga ma ei viitsi hetkel isegi mõtlema hakata kuidas hetkeolukorras raamatuid laenutada saab. Ega see raamat eest ära ei jookse. Võtan

riiulist hoopis pooleli oleva Garry Kilworth „House of Tribes“. Paljusid raamatuid võiks vist hetkeolukorraga seostada, seda ju ümmarguse maa fenomeni kohaselt, kõik kordub, aga lihtsalt natuke muudetud kujul. Raamat räägib sellest, kuidas ühes maamajas elavad hiired tahavad inimesed sealt minema ajada, et isetäituv külmkapp endale saada. Isetäituv külmkapp. Aga hiired ei tea ju, et kui nad inimesed minema ajavad, saab külmkapp ka tühjaks. Huvitav lugemine.

07.05.2020. Neljapäev.

Kui nüüd aga ette kujutada, et vot, aiju saab ehitada teise reaalsuse. Aga seda, mis seal on, näeb ainult indiviid ise. Olgu see siis arvutimäng või mingi skeem. Või on neid mitmeid ja erinevaid. Nüüd aga reaalne keha peab oma tavalist elu edasi elama. Kõik väljastpoolt tulevad hääled, ja see mis inimene ise ütles, need kostuvad ka sinna aiju ehitatud maailma. Aga mis siis, kui tahaks reaalsuses ja mittereaalsuses öelda midagi täiesti vastandlikku, või keegi küsib küsimuse mille vastus reaalses maailmas tundub normaalne, aga vot sinna indiviidi ehitatud aju maailma ei sobi mitte kuidagi.

Ja teine probleem on see, et oletame, et teistel on ka ajus omad maailmad, või kui ei ole, siis on seal lihtsalt algeline skeem nt kuidas oma bakalaureuse töö ära teha. Vot rohkem aju mahtu ei ole. Aga probleem seisneb selles, kui inimene mõtleb, et ta teab, mis teise ajus on, ja püüab aidata, nõ alateadlikult mingeid sõnumeid saata, mis tegelikult üldse ei aita. Ses suhtes minu meelest on rääkimine vahepeal väsitav, sest tundub, et keegi teine on seal kuskil aju maailmas ja justkui tahaks või vajaks, et ma midagi tarka ütleks, et ma suudaks välja mõelda laused, mis ühes maailmas, reaalses maailmas tähendaks midagi reaalselt, kuid samas selles välja mõeldud maailmas aitaksid inimesel luua mingeid seoseid, või põhjendusi, mida ta ise ei oska luua. See on väsitav. Vahel ma võin väga suvaliselt midagi öelda, mis ei ole vajalik või ülesehitav, või paneb indiviidi hoopis valesid mõtteid mõtlema. Siis ma võin teha näo, et me elame ühes reaalsuses ja saab küll valida ka arvutimänguri elu, kuid siiski on see üks keha ja üks reaalsus.

Joon kohvi ja mõtlen, et peaks hoopis magama minema. Jube ohtlik on mõelda et tead, mida keegi teine mõtleb, või niimoodi kuulujutud tekivadki? Vahel tahaks igavesti magada, kuid reaalsus on reaalsus. Kui olen inimene, siis talveund magada ei saa. Võib proovida ja molutada terve talve ja alles kevadel nõ üles ärgata, kuid reaalsuses peab ikka inimene olema.

11.05.2020. Esmaspäev.

Lõputöö viitamis-süsteemi juhend on päris vana ja ei ole kaasajastatud. Eriti kui raamatukogule juurde ei pääse (mul miskipärast id-kaardi lugeja ei tööta näiteks), siis peab kohati loominguliselt lähenema. Näiteks panin viidates ühe autori nimeks lihtsalt kasutajanime, sest ma õpin tekstiili, ja minu töö ei peaks olema uurida nüüd välja, kes selle kasutajanime taga on. Võibolla see ongi kunstikooli ülesanne, et loominguliselt läheneda ja ise leiutada, kuid mingeid asju oleks mõistlik kaasajastada.

26.05.2020. Teisipäev.

Mu lõputöö sattus juhuslikult viiruspandeemia aega ja see mõjutas ka minu lõputöö päeviku sissekandeid. Huvi pärast lugesin hiljem, mida teised loovinimesed on blogina või niisama mõtetena antud ajast üles täheldanud.

Kunstnik Marko Mäetamm. Tundub, et elu läheb edasi, kunstnik teeb tööd.

Alateadlikult on mingi mure selle üle, mis ja kus ja kuidas see viirus on, aga otseselt ei puuduta see teda. Hästi tore on lugeda, kuidas ta ei julge bussis köhida, sest olin ise ka natuke köhiv enne seda kriisiolukorra väljakuulutamist. (Mäetamm M. 2020) Nii tobe tunne, mina ka ei julgenud köhida. Tuttav küsis pooleldi naljaga, et kuule, ega sul palavikku ei ole, koroonaa äkki. Ja see oli pooleldi naljaga, järelikult pooltõsiselt ka. Ikka mingi alateadlik hirm või mõte, mul küll pole hetkel aega haige olla või päris karantiinis istuda. Loodan, et pole ikka haige. Lihtsalt viimasel ajal olen liiga palju kohvi joonud ja kurk kuiv. Kohv pidavat ju vee organismist välja viima. Ja siis ongi kuiv kurk ja natuke külm ja vastik ilm, kokku saabki kõha. Tore või lohutav lausa oli lugeda, et ma pole ainuke, kes köhida ei julge.

Hommikuti on tal raske varakult ärgata. Teeb hommikuvõimlemist. (Mäetamm M. 2020) Huvitav, hommikuvõimlemise olen mina küll sootuks ära unustanud, ausalt ka, täiesti unustanud, et selline asi eksisteerib, ja, et peaks hommikuti võimlema. Nii naljakas, kuidas mingid asjad, mida oled võibolla aastaid teinud, lihtsalt ükskord ununevad. Nagu näiteks moosi saia söömine. Käisin Anu Raua juures väikesel praktilisel kooliga ja olime seal mõned päevad. Mingil õhtul või hommikul, ma ei mäleta, teised tegid omletti. Ma taimetoitlane, juba 20+ aastat, mitte üldse möe pärast. Võid ja piima tarbin, aga omletti ma küll ei söö. Vaatasin siis, et mida süüa võiks ja leidsin moosi ja saia. Appikene, muidugi moosisai, muidugi võiga. Pole aastaid sellist asja söönud. Lapsena sai ikka tihti nii söödud, aga vahepeal tõesti, täiesti ära unustanud. Polnud aastaid saia ka tegelikult söönud. Koju

minnes tegin ka moosi sepikut, enne kui jälle meelest läheb. Aga naljakas, et asjad lähevadki meelest.

Tavaline elu, kunstniku elu. Palju on igapäevaseid askeldusi, mis seotud perega. Tore oli ka lugeda, et teeb kunsti ka, või noh, kohati tekib tunne, et kunst on kuidagi teisejärguline, et eluolu on palju ja kui aega ja energiat üle jääb, siis teeb natuke kunsti ka. (Mäetamm M. 2020)

Lugesin ka Vikerkaarest erinevate autorite arvamusi. Kuidagi kahju oli Hasso Krulli mõtteid lugeda. Justkui keegi oleks oodanud, vaadanud liiga palju filme ja fantaseerinud, mis oleks siis kui olukord oleks ulmeline, põnev. Nagu ühiskond oleks praeguse pandeemilise viirusepuhangu omale ise ligi meelitanud, loodust hävitades ja apokalüpsise filme neelates. Nii palju negatiivsust. Süüdistamine.

Maarja Kangro kirjutab eetilistest küsimustest, kas tähtsam on noorte või vanurite elu, kas kõigi elud on sama väärtuslikud, kuigi vanurid enam majanduslikult midagi kasulikku ei tee.

Jüri Lipping arutles hetkel kehtivate poliitiliste vaadete üle ning kas ja miks need on põhjendatud või ei ole. Kuidas toimib ühiskond, kus iga indiviid on puutumatu, ühiskond, mis tahab olla immuunne kommunismi vastu. Muidugi varsti lõppeb kriis ja kõik taandub normaalsusele. Ei rünnata enam ühiskonda, kus indiviid on puutumatu. Kui kriis kaua kestaks, siis hakataks inimõigusi võibolla rohkem piirama, hetkel on see just täpselt piiri peal.

Tõnu Viik oli situatsiooni kokku võtnud nii, et keegi justkui, viroloogid siis, ennustaks tulevikku, aga meil on veel võimalik see tulevik kiirelt reageerides tühistada. Aga selleks peab uskuma, et need kes mingit tööd teevad, need teavad mida nad teevad. (Kangro M, Krull H, Lipping J, Viik T. 2020)

2. TÖÖPROTSESS

2.1 Ideest kavandini

Hilisõhtusest kohvitamisest oli tekkinud idee kujutada veealust maailma, kus korallid ja meduusid eksisteerivad koos olematute merineitsite ja lossiga. Et mõttemaailma ja tegelikkuse segunemist veelgi rõhutada tõin sisse ka asju, kujundeid veepealsest maailmast.

Valisin teema kavandi esimesteks tegelasteks, kujutamiseks just veealuse maailma, sest minu teada seal kulgeb aeg teisiti. Olendid, kellede fossiile on leitud, elavad seal ikka veel edasi. Organismid elavad vee all kauem kui vee peal.

Hilisõhtune kohvijoomine on enda jaoks aja võtmine kiirustamises, väikse puhkepausi võtmine, aja kulgemise tahtlik muutmine. Lihtsalt istud ja naudid kohvi, oled selles hetkes. Väsimus seguneb kofeiiniga ja kaod kuskile mõtete maailma. Siis tõused ja lähed eluga edasi.

Töö teemaks valisin hilisõhtuse kohvipausi. Kõigepealt pidin ma hilisõhtuse kohvitamise pildikeelde tõlkima. Mul oli mingi mõte peas olemas. Tegin väikese visandi (Foto 1), et mõte peast välja, kuskile paberile panna.

Foto 1. Esialgne kavandi idee.

Täpsema kavandi tegin juba mõõtkavas 1:1, sest nii oli lihtsam oma ideed mingil eel-eel kaitsmisel teistele arusaadavaks teha, endale ka hoomatavamaks. Vabatahtlikult mu joonistamislaad on natuke multifilmilik. Kui vaja, oskan korralikult, nõ akadeemilisemalt joonistada ka. Aga kuna lõputöö siiski valmib küllaltki väikeses ajalimiidis ja erialaks, mille lõpetan on tekstiil, mitte joonistamine või maalimine, siis joonistasin natuke minimaliseeritult. Filme ma väga ei vaata, pigem muusikavideosid. Raamatuid loen kui aega on. Kunagi lugesin sarjade viisi mangasid. Näiteks Clamp sari xxxHolic oli üks mu lemmikutest. (Kohati vahetavad tegelased maailmu Clamp sarjaga Tsubasa Reservoir Chronicle). Võibolla ma elan maailmas, kus mulle on sisendatud, et inimestel on vähe aega. Ja seega ka mul endal pole väga aega, et raamatuid lugeda. Mangasid saab kiiremini lugeda kui ilma piltideta raamatuid (millest võiks tuletada, et need, kelle maailmas veel vähem aega on, need ei jõua mangasid ka lugeda, vaid vaatavad filme, kust saab kiiremini sisu/informatsiooni/kirjanduskunsti naudingut kätte?) Võibolla mangade lugemisest on mulle animalistlik joonistamisstiil sümpaatseks saanud ja seega kasutan ka seda ise. Tegin kavandi multikakaadri proportsioonidele.

Hilisõhtuse kohvipausi pildikeelde tõlkimisel proovisin luua pilti, mis oleks justkui reaalne, normaalne, võimalik, kuid samas antireaalsus on sinna vaikselt, märkamatult ära peidetud. Näiteks mõnel lillel on sama varre otsas erinevad õied. Töö ühes otsas on lilled ja teises otsas putukad, kuid tegelikult on putukad lilleõitele väga sarnased. Valge lill on valgel taustal. Veealune maailm ja ringi ujuvad merineitsid on maa peal olevate lillede ja asjadega ühtses sümbioosis. See võiks täitsa reaalne, normaalne tunduda. Kuna on multikalikult joonistatud, siis ongi ju joonistatud maailmas kõik võimalik ja miski ei tundu kummaline. Taustaks pole mitte vesi ega õhk, vaid paber. Hilisõhtune kohvipaus ongi erinevatest mõtetest ja päevasündmustest kokku sulanud sümbioos, mis tundub kõik loogiline ja normaalne, kuid kohati on tegelikult ebaloogiline ja väljamõeldud või välja filosoferitud.

2.2 Kavand ja tööjoonis

Joonistus, mille tegin, oli justnimelt kavand, mitte tööjoonis (Foto 2). Ma ei tahtnud ennast liiga limiteerida, et nüüd tööjoonis valmis ja olen vaid tehniline kuduja. Tahtsin, et kudumisel peaks ikka mõtlema. Kavandi värvisin vesivärvidega, sest nendega saab ilusaid värviüleminekuid, ja tahtsin, et kavand oleks ilus.

Foto 2. Kavand tööle „Hilisõhtune kohvipaus“.

2.3 Eeltööd ja materjalide valik

Ma algklassidest mäletan, et koolis õpetati papitüki peal väikest vaipa kuduma. Lõikasin papitüki üles ja alla augud, panid lõnga üles-alla edasi liikudes jooksma. Ja siis nende vertikaalsete korrapäraste lõngade vahele sai põimida värvilisi lõngu, milledest moodustus lõpuks vaip. Gobeläänikudumine on umbes sama. Gobelääni kudumiseks on papist seinas asemel puidust raam, üleval ja all on sünkroonselt teatud vahemaa tagant löödud naelad. Nende naelte vahele tõmmatakse niit. Ma kasutasin jämedamat linast niiti, sest see on vastupidav. Vertikaalne niit on siis lõimelõng. Koelõng, mis sinna vahele põimitakse ei pea aga olema üldse nii vastupidav. Koelõngana kasutasin erinevaid materjale, mida mul käepärast oli. Erinevad materjalid käituvad erinevalt, kuid kui mõistusega asja juures püsida, on võimalik erinevad materjalid ühtseks tervikuks kududa. Katsetasin ka natuke, et kui erinevaid materjale ribadeks lõigata ja neid siis kududa. Lõngaga on ikka lihtsam, aga mõistlikus koguses eksperimenteerida võib küll. Küsisin juhendajalt, mida ta arvab kui jätaks tausta valge, et pilt liiga kirjuks ei läheks ning ta nõustus. Ülimalt värvikirevate kujundite, tegelaste puhul võiks tekkida nõ müra. Mõni koht tuli kududes lausa teist värvi kui kavandis. Idee oli, et kuna kohv iseenesest ei anna inimesele mingeid uusi mõtteid vaid lihtsalt toob ja seostab mingeid asju, mis juba inimeses endas on, siis ma ka oma gobeläänis kasutan lõngu, mis mul juba olemas on. Materjalidena kasutasin neid mida mul oli: puuvillast, villast, sünteetilist lõnga. Mul on lõngad kohvrites, sorteeritud värvide järgi,

mõned ka materjali järgi. Korra tekkis väike rohelise kriisi tunne, et vot, just seda õiget tooni rohelist pole, aga kui ma seda ei mainiks, siis keegi ei paneks tähelegi (Foto 3).

Foto 3. Fotograaf: Vello Vähi. Fraktsioon lõputööst, roheline lõngade maailm kilpkonna seljas.

2.4 Tehnilised valikud

Tahtsin ka tehniliselt midagi uut proovida või ennast proovile panna. Eelmisel aastal kudiosin gobelääni, ja kasutasin seal kolmemõõtmelisust (Lisa 2). Leidsin Pinterestist ühe toreda idee, mida katsetada (Lisa 3). Vaatasin Pinteresti pilti ja kohe papitükiga möllama ei hakanud, katsetasin kõigepealt lihtsalt jämedamat lõnga gobelääni pinnale kududes ja kolmemõõtmelisust tekitades. Kui loogika käes, mõtlesin, et papitüki asemel oleks mõistlikum või kooskõlastatum „lõngamaailmaga“ hoopis vilti kasutada. Lõikasin vildist ühelt poolt lainelised tükid välja ja kudiosin merineitsite juuksed kolmemõõtmeliseks.

Tegin sellise kavandi, mis tundus ilus, ja siis kudumise käigus hakkasin vaatama, kas mul sellist tooni lõnga on. Kombineerisin ja tegin kavandist gobelääni. Tahtsin, et kudumine oleks lõbus ja katsetuslik. Ei kudunud kõike nii-öelda sirgelt nagu vaipa, vaid vahepeal kudiosin mingi kujundi viltu ja siis näiteks valge taust on ka kohati viltu kootud. Justkui peidetult merelained. Kudusin kõik ühes tükis, hiljem midagi kokku õmblema ei hakanud. Sirgete vertikaalsete joonte tegemine oli natuke katsetamist vajav. Kudumisel ma

lihtsalt jagasin kavandi osadeks selle järgi, kui palju mul aega oli kudumiseks. Nädalate kaupa. Nii ma nägin konkreetset kuhu ma pean jõudma.

2.5 Viimistlemine

Kui töö oli kavandi järgi kootud, kodusin veel natuke lisaks, et oleks viimistlemiseks ülemine äär pikem ja saaks selle töö teisele poole keerata, et saaks tugevama puidust pulga üles äärde panna, et gobelään ka peale raami pealt maha lõikamist ja galeriis rippudes sirge oleks (Lisa 4). Nimelt, kui gobelään on valmis kootud, siis peab selle raami pealt maha lõikama. Vastupidavamad lõimelõngad seotakse sõlmedesse ja peidetakse töö pahupoolele. Muidugi võib need jätta ka narmasteks, kuid selle vaiba puhul sobib pigem viimistletud sirge äär (Foto 4).

Foto 4. Viimistletud töö tagumine pool.

2.6 Kirjalik osa

Kuna lõputöö teostamise ajal oli koroonaviiruse pandeemia ning koolid suletud ja ainult e-õpe, pidin töö teostama isolatsioonis. Kui gobelään valmis kootud, hakkasin kirjutama lõputööd. Kudumise ajal olin pidanud päevikut, mis sai kirjaliku osa suureks mahuks. Kirjutasin ka kokkuvõtteid, mis riigis oli juhtunud samal ajal ja lugesin mõnda loovinimeste kokkuvõtet, arvamust antud kriisiperioodist.

KOKKUVÕTE

Kudusin gobelääni, mis tõlgib õhtuse kohvipausi pildikeelde. Õhtune kohvipaus on meelte seisund, kus keha enam ei jõua ja ei taha, kuid mingi, kas sisemise või välise teguri tõttu on vaja veel pingutada, veel natukene tööd teha. Kui inimene on juba väsinud, ei jõua ta oma mõtteid enam kammitsates hoida, reaalsus seguneb sürreaalsusega, mõttemaailm muutub justkui tegelikkuseks.

Eelmisel aastal gobelääni kudumise lõpetades tekkinud minnalaskmise ja õndsas mõttetuse tunne ei tekkinud, sest ma ei pea oma gobeläänist loobuma. Kuid ma arvan, et suutsin selle mõttetuse, või mingi õhtuste kohvipauside mõttemaailma pildikeelde tõlkida ning ka kirjalikult seostatult seda mõttemaailma kirja panna.

Algselt oli plaanis gobelään koolis kududa. Ma tõesti ei tahtnud mingit väikest asjakest teha ja siis öelda, et see ongi minu lõputöö. Koolis oli suur gobelääni raam, kus kududa oleks saanud. Olin juba vaikselt lõngu hakanud kooli viima kui tuli rektorilt e-kiri, et riigis on välja kuulutatud kriisi olukord ning kõik koolid suletakse ja õppetöö suunatakse e-õppele. Seega viisin gobelääni raami hoopis koju ja kudusin seal oma gobelääni valmis.

Õppisin gobelääni pinda 3mõõtmeliseks kuduma, seega saavutasin oma eesmärgi tehniliselt midagi uut õppida.

Kuna raamatutele oli raskem juurde pääseda, siis tegin kirjaliku osa väga internetipõhiselt. Kirjutasin blogi formaadis sellest, mida kunstnik mõtleb kui ta teeb tööd. Ja sellest, kuidas muu maailm mõjutab töö tegemist. Lugesin samas ka, mida teised loovinimesed olid kirjutanud praeguse koroonakriisi ajal.

Pildistamiseks tuli välja mõelda mingi muu lahendus ja kaitsmine on virtuaalselt, mis tähendab, et komisjon reaalselt ei näe oma silmaga gobelääni vaid ma pean kõik oma oskused rakendama, et lõputööd ekraani vahendusel näidata. Ma olen pigem natuke vanakooli fänn. Gobelään on võibolla minu jaoks hetkeolukorras (e-õpe, mõni ootab uut interneti/arvuti maailma tulevikku) paralleel viimase väljasureva paberitükiga. Paljud kirjutavad märkmeid arvutitesse ja telefoni. Mina kirjutasin kunagi käe peale, ei tekita prügi. Kui aga käed on liigsest kohvijoomisest kuivad, siis kirjutan märkmed pigem paberile. Selles erandolukorras, kus lõputöö tuleb video vahendusel kaitsta, tekkis natuke väljasureva pabermärkmete tegija tunne. Ei, muidugi saan hakkama, ja ma isegi ei ütle, et paber parem oleks kui ekraan, aga kuidagi kahju on, kui mingi aeg saab läbi, kui mingi

ajastu saab läbi. Aga samas on see ükskõik, lähen vooluga kaasa, kohanen. Suudan isegi selle konkreetse gobelääni siduda hetkeolukorraga kuigi kavand sai varem valmis.

Loodetavasti jõuan lõputöö õigeks ajaks valmis, seega proovikivi, kas ma suudan tööle keskendumiseks kõik välised tegurid minimaliseerida, on justkui tõestatud. Ega ma rohkem eesmärke vist ei püstitanudki. Mängisin, et olen tekstiilikunstnik.

SUMMARY: WOVVN TAPESTRY „LATE EVENING COFFEEBREAK“

For my final work I made a woven tapestry, where I translated my late evening coffee break to picture language. Late evening coffee break is a state of mind, where body is tired, but for some reason there is still need to work. When person is tired, it's harder to hold the imagination under control. Reality can mix into imagination world, and create another world, what's not real, but is real in persons mind. Everybody has their own mind. So it is sometimes dangerous to think person can read another persons mind.

Last year I made a tapestry, but had to give it to the school. When I chose to wove a tapestry this year, I had to think of a theme. Last year I created an idea of entire blissness, so this year I started with that idea and summed it up as a late evening coffee break. Then I translated it to picture language and wove it into tapestry. Also I had to write. There was a Covid-19 break-out. So the schools were closed and students had to work from home. As the late evening coffee break ideas are influenced with reality. So the writing part of the bachelor degree work was the diary of what I thought, and also some points from the reality of the Corona crisis.

I wanted to technically try something new, so I learned how to create shapes onto the tapestry surface. I translated late evening coffee break into picture and wove it as a tapestry. As the late evening coffee break is about reality, and how it is mixed with the ideas and information in persons mind, I also wrote a diary. Also some other creative people wrote diaries of the Corona crisis, so I made some summaries of those as well.

KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU

- Altküla M. Kukin K. Rahvamassid Sportlandis: torm enne vaikust [WWW]
<https://leht.postimees.ee/6934465/rahvamassid-sportlandis-torm-enne-vaikust> (11.05.2020)
- Austin M. Eriolukord tõi Pallasesse julguseaasta [WWW]
<https://opleht.ee/2020/04/%eF%bb%bferiolukord-toi-pallasesse-julguseaasta/?fbclid=IwAR0du2IpIeXPQ8xkxwPn4yhLe-5hwUAmFNMKUMdCxGIOVwtbdwe9p4dxNw> (10.05.2020)
- Google otsing “corona plastic bottle mask” [WWW]
https://www.google.com/search?q=corona+plastic+bottle+mask&sxsrf=ALeKk003wCvNHawMjqox-SNfwhNzK7ikEA:1588611416934&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjz8TZ1prpAhVw-SoKHb8GD6MQ_AUoAXoECAwQAw&biw=1206&bih=688
(10.05.2020)
- Iamkeebler. How to die wool yarn with coffee, tea and turmeri [WWW]
<https://www.instructables.com/id/How-to-Dye-Wool-Yarn-with-Coffee-Tea-and-Turmeri/>
(10.05.2020)
- Juhkami K. City ründetuus: enamik mängijaid kardab väljakule tulla [WWW]
https://sport.postimees.ee/6963222/city-rundetuus-enamik-mangijaid-kardab-valjakule-tulla?_ga=2.22070587.1425009554.1588832871-283719779.1533044204 (11.05.2020)
- Kangro M, Krull H, Lipping J, Viik T. Pandeemiamõtted I. Eriolukorrast [WWW]
<https://www.vikerkaar.ee/archives/25995?fbclid=IwAR2YQNN86AfYIWev5xSEnqEhnQ-3gnxJlhpMtbzxXuYCZB0qa5WgfeyDSbI>
- Karu L. Ühe vaba töökoha kohta on meil üle kümne töötü [WWW]
<https://tartu.postimees.ee/6940625/uhe-vaba-tookoha-kohta-on-meil-ule-kumne-tootu>
(11.05.2020)
- Kivirähk A. Molutamise kiituseks [WWW] <https://www.muurileht.ee/molutamise-kiituseks/>(11.05.2020)
- Kool L, Marejaliõpetus 1. kursus

Lamp D (toimetaja). Lapsevanemad koduõppest: ei tea, kas hullumajja lubatakse veel sisse või pole seal enam kohti? [WWW] <https://sobranna.elu24.ee/6928691/lapsevanemad-koduoppest-ei-tea-kas-hullumajja-lubatakse-veel-sisse-voi-pole-seal-enam-kohti> (11.05.2020)

Mäetamm M. Marko Mäetamm: kaheksa nädalat uues maailmas. [WWW] <https://edasi.org/?s=koroonap%C3%A4evik+marko+m%C3%A4etamm> (11.05.2020)

Pinterest [WWW] <https://www.pinterest.es/pin/712342866035914408/>(13.05.2020)

Port K. Kui oma nägu enam ei meeldi [WWW] <https://r2.err.ee/media/video/1040519> (11.05.2020)

Port K. Portaali. Maailmakaart, millel puudub koht nimega utoopia ei väärks vaatamist [WWW] <https://r2.err.ee/1084123/portaal-maailmakaart-millele-puudub-koht-nimega-utoopia-ei-vaariks-vaatamist> (11.05.2020)

Randlaid S. Eriteade } Valitsus pikendas eriolukorda 17. maini [WWW] <https://www.postimees.ee/6958166/valitsus-pikendas-eriolukorda-17-maini> (11.05.2020)

Randlaid S. (toimetaja) Uuring: pea kõik Eesti elanikud pingutavad koroonaviiruse leviku pidurdamiseks [WWW] <https://www.postimees.ee/6952542/uuring-pea-koik-eesti-elanikud-pingutavad-koroonaviiruse-leviku-pidurdamiseks> (10.05.2020)

Ratas J, Peterkop T. KORRALDUS [WWW] <https://www.postimees.ee/6921929/valitsus-kuulutas-valja-eriolukorra> (11.05.2020)

Rebane L. (toimetaja). KASULIK SELGITAB | Kui kaua elab koroonaviirus erinevatel pindadel ja kuidas poest koju toodud kaubad viirusest puhtaks saada? [WWW] <https://kasulik.delfi.ee/news/kasulikselgitab/kasulik-selgitab-kui-kaua-elab-koroonaviirus-erinevatel-pindadel-ja-kuidas-poest-koju-toodud-kaubad-viirusest-puhtaks-saada?id=89393881> (10.05.2020)

la Sirène C. Claire la Sirène [WWW] <https://www.youtube.com/channel/UCUWZWnvvRuDrog4ScSFObCQ> (11.05.2020)

Tamm K. (2017) Ajalugu. Abstraktne ekspressionism. [Loengukonspekt]. Käsikirjaline materjal autori valduses.

Tammaru T, Aasa A, Saluveer E. Koroonadetektiivide analüüs: kuidas jõudis viirus Wuhanist Wõrru [WWW] <https://heureka.postimees.ee/6943194/koroonadetektiivide->

analuus-kuidas-joudis-viirus-wuhanist-worru?_ga=2.31499198.1425009554.1588832871-283719779.1533044204 (11.05.2020)

Tomusk I. Keeleinspektsiooni soovitus: kuidas öelda teisiti sõnu «briif» ja «drive-in»
[WWW] <https://www.postimees.ee/6929006/keeleinspektsiooni-soovitus-kuidas-oelda-teisiti-sonu-briif-ja-drive-in> (11.05.2020)

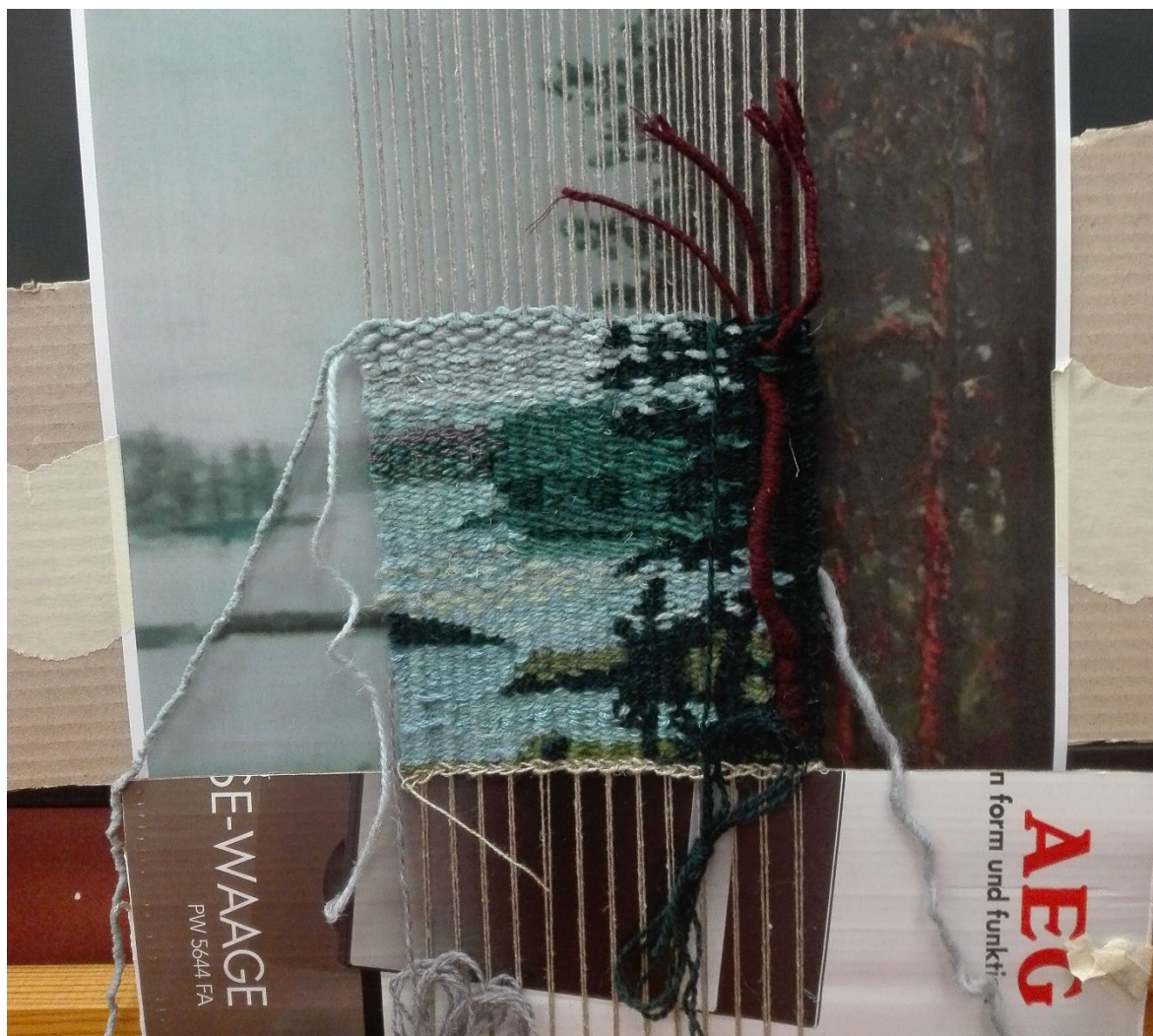
LISAD

LISA 1.

Gobelään „Onu Ruudi“

LISA 2.

Tööproov gobeläänile „Onu Ruudi“, kus kasutan lisa lõnga puude tegemisel

LISA 3.

Pinterestist leitud pilt, kus 3-mõõtmelises on tekitatud kasutades papitükki (Pinterest. 2019)

LISA 4.

Valminud gobelään „Hilisõhtune kohvipaus“

Fotograaf: Vello Vähi